Ålands landskapsregering

Dokumentnamn	Brevnr
UTLÅTANDE	29 Rk1
Ärendenr	Datum
ÅLR 2021/2569	26.3.2021

Hänvisning
Riksdagens grundlagsutskotts begäran om utlåtande
Riksdagens förvaltningsutskotts begäran om utlåtande

Kontaktperson
Förvaltningschef John Eriksson

Riksdagens grundlagsutskott
PeV@eduskunta.fi
Riksdagens förvaltningsutskott
HaV@eduskunta.fi

Ärende

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär begränsning av rörelsefriheten och nära kontakter (RP 39/2021 rd)

ALLMÄNT

Ålands landskapsregering har 26.3.2021 erhållit en begäran om utlåtande från riksdagens grundlagsutskott och förvaltningsutskott gällande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär begränsning av rörelsefriheten och nära kontakter (RP 39/2021 rd).

I propositionen föreslås bestämmelser om temporär begränsning av den i Finlands grundlag tryggade rörelsefriheten för att skydda befolkningen mot spridningen av covid-19 epidemin. Genom lagen kan en persons rätt att röra sig och vistas någon annanstans än i bostaden i sin hemkommun eller i någon annan därmed jämförbar bostad begränsas i ett visst område, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka. Propositionen överlämnas som ett i 23 § i Finlands grundlag (FFS 731/1999) avsett tillfälligt undantag från de grundläggande fri- och rättigheterna under undantagsförhållande.

Landskapsregeringen konstaterar inledningsvis att utlåtandetiden igen är begränsad för ett heltäckande utlåtande från Ålands landskapsregerings sida då utlåtandet till grundlagsutskottet ska vara inlämnat senast kl. 08.00 på måndag 29.3.2021.

I den föreslagna lagen föreskrivs att lagen inte ska tillämpas i landskapet Åland.

Lagstiftningsbehörigheten

Enligt 27 § 1 och 2 punkten i självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om avvikelse från grundlag samt rätt att vistas i landet, att välja boningsort och att färdas från en ort till en annan samt utövande av förenings- och

församlingsfriheten. Riket har enligt 27 § 34 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om beredskap inför undantagsförhållanden och ordningsmaktens verksamhet för tryggande av statens säkerhet. Landskapsregeringen konstaterar ånyo att vad som gäller under undantagsförhållanden är oreglerat i självstyrelselagen och behörighetsfördelningen mellan riket och Åland är oklar. Frågan måste lösas i den pågående självstyrelselagsrevisionen.

Enligt 27 § 29 punkten i självstyrelselagen har riket även lagstiftningsbehörighet bland annat i fråga om smittsamma sjukdomar hos människor. Med stöd av 18 § 12 och 13 punkten i självstyrelselagen hör hälso- och sjukvård samt socialvård på Åland till landskapet Ålands lagstiftningsbehörighet. Enligt 18 § 6 punkten självstyrelselagen har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om allmän ordning och säkerhet med de undantag som nämns i 27 § 27, 34 och 35 punkten självstyrelselagen.

Enligt 30 § 9 punkten i självstyrelselagen ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor och husdjur ankommer på en riksmyndighet eller på kommunerna, i landskapet skötas av landskapsregeringen eller av någon annan myndighet som anges i landskapslag.

Enligt propositionen är det inte nödvändigt att införa begränsningarna i rörelsefriheten och vistelsebegränsningarna i landskapet Åland i den nuvarande situationen när det gäller covid-19 epidemin. I propositionen hänvisas bland annat till den nuvarande incidensen på Åland och landskapets låga befolkningstäthet (19,2 i slutet av 2019) och landskapets geografiska särdrag. Största delen av landskapets befolkning bor i kommuner som klassificeras som landsbygd eller skärgård. Även om det tidvis förekommer omfattande smittkluster i landskapet, är högst 25 procent av de nya smittorna oklara. Det har knappt funnits några allvarliga sjukdomsfall och det förekommer inga dödsfall alls. Av orsaker som beror på Ålands självstyrelse och särskilda omständigheter strider en sådan särlösning för Åland inte mot jämlikhetsprincipen i 6 § i Finlands grundlag.

LANDSKAPSREGERINGENS SYNPUNKTER

Landskapsregeringen konstaterar att de åtgärder som hittills vidtagits på Åland utgående från lagtingets lagstiftningsbehörighet och förvaltningsbehörigheten vad gäller bekämpande av smittsamma sjukdomar hos människor, enligt 30 § 9 punkten självstyrelselagen, för att förbättra det epidemiologiska läget har haft positiv effekt. De senaste fastställda officiella uppgifterna vad gäller smittläget på Åland rör vecka 10-11 under 2021 och då var det totalt 19 bekräftade fall av covid-19. Detta ger en 14-dagarsincidens på 63 / 100 000. Hittills vecka 12 under 2021 har det totalt varit 1 bekräftat fall av covid-19. Detta ger en 7-dagarsincidens på Åland om ca 3 / 100 000. Prognosen är att Åland från vecka 13 går över i accelerationsfasen och om rikets parametrar skulle vara

tillämpliga på Åland motsvarar detta utgångsnivån (just nu en 14-dagarsincidens på 9 / 100 000). Ålands landskapsregerings synpunkt utgående från en strikt epidemiologisk bedömning är att det varken är nödvändigt eller möjligt att i enlighet med 23 § i Finlands grundlag sätta i kraft eller tillämpa regleringen i förslaget till lag om temporär begränsning av rörelsefriheten och nära kontakter (RP 39/2021 rd) på Åland.

Landskapsregeringen är därmed positiv till att lagförslaget inte föreslås bli tillämpligt på Åland. Exkluderingen av Åland i lagförslaget har skett efter en nära dialog med statsrådets kansli och något som landskapsregeringen med beaktande av Ålands självstyrelse och särskilda omständigheter understöder. Likt statsrådet bedömer landskapsregeringen att regleringen i lagförslaget därför inte strider mot jämlikhetsprincipen i 6 § Finlands grundlag.

Vicelantråd Harry Jansson

Minister Roger Höglund

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden
Ålandsminister Anna-Maja Henriksson, anna-maja.henriksson@om.fi
Statsrådets kansli, registratorskontoret@vnk.fi
Heidi Kaila, Statsrådets kansli, heidi.kaila@vnk.fi
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi
Janina Groop-Bondestam, Justitieministeriet, janina.groop-bondestam@om.fi
Viveca Arrhenius, social- och hälsovårdsministeriet, viveca.arrhenius@stm.fi
Anna Kumpula, social- och hälsovårdsministeriet, anne.kumpula@stm.fi